

303. Van Dale, de letter G (6, slot), H (1)

1. In de epifysaire schijf vindt lengtegroei plaats. Het groene hart van Holland (in toeristisch reclamejargon ook wel: Groene Hart) ligt tussen de vier grote steden. Het Groene Eiland is Ierland; waar de bomen altijd bladeren hebben, is het altijdgroene Oosten; soms hebben we een groene Pasen. Groene verfaarde is celadoniet. Groentetajine is een stoofgerecht. Een groentewrap is een soort gevulde dunne pannenkoek. Een escouade was een halve sectie onder bevel van een korporaal. Groepsuitroeiing is genocide. De engelse groet (gewestelijk ook: groetenis) is het Ave Maria. Bekende adjectieven zijn grofstoffelijk (onbehouwen) en grofzinnelijk. Hij was groggy van de cognacgroc. Het ondiepe gedeelte van de Atlantische Oceaan bewesten het Kanaal noemt men de Gronden. De pitta is de tropische grondlijster.

2. Een laag-bij-de-grondse situatie is laag bij de grond. Een grondgevecht is een lijf-aan-lijfgevecht (het vechten lijf aan lijf). Een vliegtuig kan in een remous raken. Een excavateur is een grondverzetmachine. Elke Nederlander wordt geacht de Grondwet te kennen (naast het Wilhelmus). Een Groninger is een groenvink. Het Rijk voert het Grootboek der nationale schuld. Gasconnade en magniloquentie zijn synoniemen van grootspraak. De boer hield groot- en kleinvee. Een gros point is een tapisserie met hele kruissteek. Uit de zestiende en zeventiende eeuw stammen het (zijden of halfzijden) gros-de-Naples en gros-de-Tours.

3. Ik voel me grotelijks belazerd. Funderingen grouten is ze waterdicht maken. Een grrl is een zelfbewuste jonge vrouw. De grumus merdae is een stronthoop. De rosse grutto is een soort van griet. De gruyèrekaas is kaas uit Gruyère. Wil je vanavond gruttenbrij of gerstebrij? Het was een Guadeloups onderonsje. De GTQ duidt de Gualtemalteekse quetzal aan. De guaguanco is een aan de rumba verwante Cubaanse dans. De beste soort is de Peruaanse guano. Kun je voor 1.000 guarani een Guaranigids kopen? De djamboe bidji is hetzelfde als de guave. De guardia civil is de Spaanse politie. Guereza's zijn zijdeaapjes. De guernseylelie is welriekend.

4. Een guerre à outrance is een oorlog op leven en dood. Een guichet is een loket. De bastaardmuur wordt ook guichelheil genoemd. Moet je guillain-barrésyndroom wel of niet tussen guillemets schrijven? Het guineagras is Bengaals gras. Een Guineese is een Guinese vrouw. Een guit is een olijkerd. Het gulden mysterie (maart is de guldenmaand) is de aankondiging des Heren (rooms-katholieke feestdag). De Gulden Legende is een verzameling heiligenlevens. Een gullitpruik is een pruik van dreadlocks. Met veel gusto is met veel animo.

5. De Guldensporenslag (slag der gulden sporen) werd geleverd op de Groeningekouter bij Kortrijk; daarbij versloegen de Vlamingen het Franse leger van Filips de Schone. De Australische guldenweit is een soort van reuzentarwe. Een gulpenduikster is een vrouwelijke golddigger. Waar is mijn gummi-jas? Ze had alweer prijs, ze was een gunsteling van Fortuin. Heb je de guppy's al gevoerd? Een Gurkha is een Brits soldaat van Nepalese herkomst. Gurwitschstralen zijn mitogenetische stralen. Hij had de guts om tegen te sribbelen.

6. Witte guttapercha wordt gebruikt voor de fabricage van golfballen. Dat kostte me heel wat Guyanadollars (GYD's). Het g-voetbal is het gehandicaptenvoetbal. In Nederland is het GVS het geneesmiddelenvergoedingssysteem. GWP staat voor Guinee-Bissause peso. Als je de ring van Gyges hebt, kun je je onzichtbaar maken (en nog veel meer). Gymnospermen zijn naaktzadige planten. Het gynaecium is een harem. Gynaecomastie is het tot (gedeeltelijke) ontwikkeling komen van de borstklier bij jongen of man. In de Chinese keuken is de gyoza (Jaarboek 2009) een soort van gefrituurde wonton. Gyromantie is waarzeggerij uit magische cirkels. Koop voor mij maar een broodje gyros. Een gynocratie is een vrouwenregering.

7. De grotemensenbedtijd valt later dan de kinderbedtijd. Een guingette is een buitencafé, een uitspanning. Een gueridon is rond pronktafeltje op één (een) of op drie poten. Grissini zijn Italiaanse

soepstengels. De grootayatollah is de hoogste geestelijk leider bij de sjiieten. De guurte straalde ervan af. Een groottemeter is een megameter. Hoe spreken ze een g'tje in Brabant en Limburg uit? Grootdoenerij is grootdoen. Een groundstroke is bij tennis een slag vanaf de baseline. Een groterdanteken hoort in één categorie met het kleinerdanteken en het isgelijkteken. In een growshop kun je spullen voor de teelt van weed kopen.

8. [H]. Iemand de drie h's meegeven staat voor 'houd hem hier'. Een predikant met drie h's op de rug maakt geen kans meer om elders beroepen te worden. H5N1 (Jaarboek 2007) is het vogelgriepvirus met hemagglutinine type 5 in de eiwitmantel en neuraminidase type 1 op het virusoppervlak, dat onder bepaalde omstandigheden ook besmettelijk is voor de mens. Heerenveen is het Friese Haagje, Assen het Drentse Haagje en (sinds Jaarboek 2008) Arnhem het Haagje van het oosten. Van het Haagse hebben we overgehouden: Haagse hopjes, Haagse bluf, een Haagse antenne, een Haags bakje, een Haags ontbijt en de Haagse school. Haaienvel heet ook segrijn. De Zuider- en Noorderhaaks zijn de ondiepten of gronden voor het Marsdiep.

9. Bij een paumelle kun je de deur in- en uithaken. Al de banken en droogten op de buitengronden van het zeegat van Texel heten de Haaksgronden. Hij wil altijd haantje-de-voorste (het haantje-vooruit) zijn. De haantjepik kan worden rondgedragen; anders is het de duivel (Heintje Pik). Haar op planten heet ook trichoom. Van hot naar haar is voor de voerman van rechts naar links. Een trichobezoar is een uit haren bestaande darm- of maagsteen. Hij liep over haarbouclé (!) tapijt. Een haarvat is een capillair. Haareten is kauwen op het afhangende haar (als tic). Heeft een haardos iets met grillen te maken? Geniet van de Haarlemmer halletjes!

10. Een hallkleed ligt in de hall. Halloumi (Jaarboek 2010) is op feta lijkende witte verse kaas uit Cyprus. Halloween is een feest van Keltische oorsprong, gevierd op de vooravond van Allerheiligen. De halluces (enkelvoud: hallux) zijn je grote tenen. Het venushaar is de chevelure. En nu geen haarlemmerdijkjes (haarlemmerdijkies) meer! Voer voor puristen: haarspray en hairspray, haarstilist, haarstylist en hairstylist. Het Haar (Hoofdhaar) van Berenice is een sterrenbeeld aan de noordelijke hemel. 'Het schip en haar bemanning' is een typisch geval van de haarziekte. Een grimeur-posticheur is een haarwerker. Zullen we haasje-over doen?

11. Inderhaast ben ik dat in de haast vergeten. Dat haastje-repjegedoe helpt niks: haast je maar niet, er komt nog een tram. Zij die haasvreten gaan niet voorop in de strijd. De habanera is een zekere Cubaanse dans. Ze hadden een voortdurende haat-liefdeverhouding. Een habibi (Jaarboek 2007) is een Arabische schat. Hij kan me de bout hachelen: wat mij betreft, schiet hij er zijn hachje bij in. Hactenus hodie, genoeg voor vandaag! Hac lege sta ik dat toe. De hadassim (Jaarboek 2009) worden gebruikt op Soekot. De hadj (hadji's voeren die uit) is de moslimbedevaart naar Mekka, een mekka voor berovers van bedevaartgangers. Sommige cardiologen zijn haereticus in grammatica (ketter in de spraakkunst), maar voor nu genoeg daarover (haec hactenus). De hafabra heeft slechts een brassband meer dan de hafa.

12. De hafttijd is de tijd van de eendagsvliegen. De hafiz kent de Koran uit zijn hoofd. De haflinger is een ponyras. Bij de joden is de haftara (meervoud: haftarot) de lezing uit de Profeten, volgend op de lezing uit de Thora. In de Hagedis herken je de hagedissenstaart. Hij schoot met bismuthagel. Een hagelkorrel aan het oog is een strontje. Met silicose heb je een hagelkorrellong. Een hagenaar kan op een hagenaar varen, maar ook erop schijten. Haggis (Jaarboek 2007) is een Schots nationaal gerecht. Hagiografie is de beschrijving van heiligenlevens. Het Hagois is deftig Haags. Een halvemaantje is een croissant.

Rein Leentfaar